

Kamu Kavramı Yok Oluyor, Enerji Fiyatları Artıyor..

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) onayı ile 01.10.2011 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren yeni elektrik tarifesiyle, kamu yararına uygulanan tüm sübvansiyonlara son verildi. Buna karşın özelleştirilen dağıtım şirketlerine yeni kaynaklar yaratılırken, henüz devredilmemiş dağıtım kuruluşlarının ihalesine girip ihale bedelini ödemekte zorlanan şirketlere vatandaşlardan tahsil edilecek tarife garantisiz kredi bulma olanağı sağlanmaya çalışılıyor. Oda olarak açıklanan tarife üzerinden yaptığımız inceleme sonucunda, resmi okullar, resmi yurtlar, resmi kurslar, resmi üniversite, resmi yükseköğretim, resmi sağlık kuruluşları, spor tesisleri, müzeler, vakıflar, dernekler, hayır kurumları kültür balıkçılığı ve kümes hayvanları çiftlikleri için uygulanan tarifede; kalkınmada öncelikli illerde meskenler için uygulanan tarifede; içme ve kullanma suyu ile tarımsal amaçlı soğuk hava depoları tarifesindeki kamu yararına sübvansiyonlar ortadan kaldırıldığını görmekteyiz.

Elektrik tarifesinde Diğer 1 grubunda yer alan resmi okul, hastane, sosyal ve kültürel alanlar, dernek ve vakıflar için uygulanan tarifeyle yapılan yüzde 18.92 oranındaki zam ile konutlara yapılan yüzde 9.58'lik zammın neredeyse 2 katı zam yapıldı. Bu noktada yüksek elektrik faturasını ödeyemeyen okullar, hastaneler elektriksiz bırakılarak kamu yararından uzak uygulamaların bedelini çocuklarımız, gençlerimiz, hastalarımız kısaca tüm halkımız ödeyecek.

Elektrik tarifesinde Diğer 2 grubundaki tarifeden yararlanan içme ve kullanma suyu ile tarımsal amaçlı soğuk hava depoları da yüzde 18.71 zamlı yeni fiyatlar üzerinden elektrik kullanabilecek. Bu durum özellikle içme ve kullanma suyu için belediyelerin elektrik faturasının yükselmesine ve vatandaşın ödediği su bedelinin de doğrudan zamlanmasına yol açacak. Çiftçilerin yaz ayları boyunca küçük yerel gazetelere yansıyabilen elektrik faturası ödeme güçlükleri ise yeni tarife ile daha da katmerlenecek. Tarımsal sulamaya yapılan yüzde 10.98'lik zamlı çiftçilerimizin sırtındaki yük artmıştır.

Yeni tarifenin diğer görünmeyen yüzünü ise sokak aydınlatmasına yapılan zamlar oluşturuyor. Vatandaşların, elektrik faturası aracılığıyla ödediği yüzde 5'lik Belediye Tüketim Vergisi'ne rağmen, dağıtım özelleştirmeleri için aydınlatma bedelinin yükü Hazine'ye yıkılmıştı. Böylece dağıtım şirketlerinden tahsilatla uğraşmamaları, Hazine üzerinden garantili tahsilat yapmaları sağlanırken, vatandaş ise Elektrik Tüketim Vergisi yanında ödediği genel vergiler aracılığıyla Hazine üzerinden mükerrer ödeme yapmaya mahkum kılınıyordu. Hazine'nin aydınlatma bedellerini üstlenmesiyle birlikte Hazine'den şirketlere yapılan aktarımlar da giderek arttı. Bu artışın da yeterli görülmediği son tarifeyle yapılan zamdan anlaşılıyor. AKP Hükümetleri döneminde elektrikle yapılan zamlar incelendiğinde meskenler ya eşit ya da meskenlerin altında tutulmuş olan aydınlatma zam oranları, bugünden itibaren geçerli olacak tarifede ise oldukça yüksek tutuldu. Konutlara yüzde 9.58 zam yapılırken, aydınlatma yüzde 13.84 zam gördü.

Ekim 2011'den itibaren geçerli olan yeni tarife ile konut kullanıcılarının

elektrik faturalarına 4 yılda kümülatif olarak yapılan zam da yüzde 88.80 oranına ulaşmış oldu.

Tüm bunlar elektrik gibi yaşamın olmazsa olmaz bir hizmet alanını piyasalaştırarak, halkımızın bu hizmete erişimini günden güne zorlaştıran, bu hizmete erişimi güvencesizleştiren politikaların sonucudur. Artık elektrik fiyatları maliyetler üzerinden değil, şirketlerin kar hırslarıyla belirlenmektedir. Artan döviz kuru bahane edilerek elektrikle zam yapıldığı söylenmektedir. Bu gün elektrik üretiminin yaklaşık % 50' si Doğalgazla yapılmaktadır. 1 m³ doğalgazdan ise 6 kWh elektrik üretilmektedir. Yani doğal gazla yapılan zammın ancak 1/6'sı doğalgazla üretilen elektrik maliyetine etki eder. Diğer kaynaklarla üretilen elektrikte göz önüne alındığında bu oran çok daha az miktarlarda maliyetleri artırır. Çağdaş yaşamın aşgari gereklilikleri üzerinden hesaplanan aylık elektrik tüketimi olan 230 kWh için bir ailenin ödeyeceği aylık elektrik faturası 68.77 TL'ye, yıllık fatura 825,24 TL'ye ulaşmıştır. Son doğalgaz zammı bireysel ısınma sistemiyle ısınan bir konutun yıllık 1500 m³ doğalgaz tüketimi için harcayacağı aylık bedel 101,78 TL, yıllık tutar 1.221,45 TL düzeyindedir.

Aylık net ücreti 659 TL olan bir aşgari ücretlinin, aylık net ücretinin yüzde 15,44' ünü doğalgaza, yüzde 10,44' ünü elektrikle olmak üzere, aylık gelirinin dörtte birinden fazlasını enerji ihtiyacı için ödemesi gerekecektir.

Harcama Kalemleri	KWh	2007 (TL)	2010 (TL)	Zam (%)
Aydınlatma	66	10,42	17,08	19,70
Burdolaba	28	11,85	19,07	20,80
Fırın	24	3,79	6,54	7,16
Televizyon	21,5	2,55	3,13	4,08
Çamaşır Makinesi	15	2,37	4,09	2,88
Bulaşık Makinesi	13	2,85	3,54	2,98
Çiğ	10	1,88	2,72	1,84
	5,5	0,87	1,58	1,31
Ortalama	4,4	0,69	1,29	68,77

Bütün bu uygulamaların amacı elektrik dağıtımını, üretimini, toptan satışını kâr alanı olarak gören özel şirketlerin kazançlarının artırılmasıdır. Ülkemiz ve halkımız açısından bu sorunların aşılması için;

1. Enerjiden yararlanmanın çağdaş bir insan hakkı olduğunu; Bu nedenle, enerjinin tüm tüketicilere yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve sürdürülebilir bir şekilde sunulması temel bir enerji politikası olması gerektiğini,
2. Enerji üretiminde ağırlığın yerli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına verilmesini,
3. Yoksul ailelere mutlaka enerji yardımı yapılarak, asgari ihtiyaçlarının karşılanabilmesini sağlayacak düzeyde elektrik ve doğalgaz desteği kamu eliyle sağlanmasını,
4. Enerji verimliliği çalışmalarını gerçek manada uygulanmasının ve özendirilmesini,
5. Elektrik enerjisi faaliyetlerinin kamu hizmeti olduğu gerçeği kabul edilerek, yasalarda yer alacak hususların buna göre düzenlenmesini,
6. Yerli ve yenilenebilir enerjiye dayalı elektrik ve yakıt üretim hedefleri, ülke potansiyelinin tamamının değerlendirilmesini hedeflemeli ve kısa-orta-uzun vadeli olarak belirlenmesini gerekli görmekteyiz. Enerjide dışa bağımlılık ve özelleştirme politikaları sürdürülürken yeni zamlar gelecek, elektrik ve doğalgaz fiyatları daha da artacaktır.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası
Bursa Şubesi 12. Dönem Yönetim Kurulu
05.10.2011